

Пропозиції Пенсійного фонду України
до проєкту Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України
та інших законодавчих актів щодо зменшення навантаження на фонд оплати
праці”, внесеного народними депутатами України
Железняком Я. І. та іншими
реєстраційний номер 6548 від 25 січня 2022 року
I читання

1. Пенсійний фонд України не підтримує законопроект.

2. Законопроектом пропонується об'єднати податок на доходи фізичних осіб, військовий збір та єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок) у податок на доходи фізичних осіб.

Ставку податку на доходи фізичних осіб пропонується встановити у розмірі 20 відсотків бази оподаткування щодо доходів, нарахованих (виплачених, наданих) (крім випадків, визначених у пунктах 167.2–167.5 статті 167 Податкового кодексу України) у тому числі, але не виключно у формі: заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які нараховуються (виплачуються, надаються) платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами. В період з 01 січня 2023 року по 31 грудня 2023 року включно ставку податку пропонується встановити у розмірі 29 відсотків, в період з 01 січня 2024 року по 31 грудня 2024 року включно – у розмірі 26 відсотків, в період з 01 січня 2025 року по 31 грудня 2025 року включно – у розмірі 23 відсотки.

Крім того, законопроектом пропонується внести зміни до Закону України “Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування” та визнати таким, що втратив чинність, Закон України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”.

Положення законопроекту не узгоджуються із принципом системності законодавства.

Відповідно до статті 46 Конституції України громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними.

Відповідно до Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – Основи) поняття загальнообов'язкового державного

Капінус Євгеній Валерійович

КНЕДП - ІДД ДПС

EAF41942DEC3757FD13CB2F9E0CCDECDEFCA755E61F4925862DEFB56DA4FE00B00

31.01.2022

Пенсійний фонд України

31.01.2022 2800-0602-3/6055

соціального страхування включає в себе систему прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання соціального захисту – матеріального забезпечення громадян у разі хвороби, повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати страхових внесків.

Статтею 21 Основ передбачено, що єдиний внесок – це консолідований страховий внесок на пенсійне страхування, страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, медичне страхування, страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, страхування на випадок безробіття, який в обов'язковому порядку сплачується страхувальниками з метою забезпечення реалізації прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за соціальним страхуванням.

Слід враховувати, що з 2004 року в Україні запроваджено перехід від пенсійного забезпечення до пенсійного страхування.

Законом України “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” (далі – Закон) та законами про інші види загальнообов'язкового державного соціального страхування передбачено зв'язок реалізації гарантованих статтею 46 Конституції України прав на забезпечення громадян у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом, із тривалістю та розмірами сплачених страхових внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (єдиного внеску).

Лише сплачені страхові внески (єдиний внесок), як передбачено у частині першій статті 24 Закону, є підставою для врахування періодів роботи у страховий стаж працівникам, необхідний для призначення їм пенсії.

Отже, положення законопроекту не узгоджуються із змістом та поняттями загальнообов'язкового державного соціального страхування, закріпленими Конституцією України, Основами, Законом.

Крім того, солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування базується на засадах солідарності і субсидування та здійснення виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду України.

Згідно із частиною першою статті 72 Закону основним джерелом формування коштів Пенсійного фонду України є надходження від сплати єдиного внеску, що спрямовуються на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування у розмірах, визначених законом.

Розмір єдиного внеску має забезпечувати застрахованим особам виплати та надання соціальних послуг, передбачених законодавством про загальнообов'язкове

державне соціальне страхування; фінансування заходів, спрямованих на профілактику страхових випадків; створення резерву коштів для здійснення виплат та надання соціальних послуг застрахованим особам; компенсацію адміністративних витрат на забезпечення функціонування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Відповідно до статті 73 Закону кошти Пенсійного фонду України використовуються на виплату пенсій та надання соціальних послуг, передбачених цим Законом, оплату послуг з виплати та доставки пенсій.

Скасування єдиного внеску без визначення рівноцінних джерел фінансування пенсій в солідарній системі матиме негативний вплив на дохідну частину бюджету Пенсійного фонду України та призведе до дестабілізації можливості своєчасного та в повному обсязі фінансування пенсійних виплат нинішнім пенсіонерам.

З огляду на статтю 113 Закону щодо покриття дефіциту Пенсійного фонду України за рахунок коштів Державного бюджету України реалізація законопроекту матиме вплив на видатки Державного бюджету України, що потребує врахування думки Міністерства фінансів України.

До законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, не надано реальних пропозицій про внесення змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення його збалансованості, що не узгоджується із частиною першою статті 27 Бюджетного кодексу України.

Пропозиція щодо визнання таким, що втратив чинність, Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”, яким регулюються питання не лише умов та порядку нарахування і сплати єдиного внеску, але й питання функціонування Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, який на сьогодні накопичує, зберігає та забезпечує використання з нього інформації про платників та застрахованих осіб, їх трудовий стаж (електронні трудові книжки), є неприпустимою та загрозливою для реалізації прав на працю та соціальний захист, гарантованих Конституцією України.

Пропоновані законопроектом зміни до Закону України “Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування” не узгоджуються із предметом регулювання цього Закону та позбавлені правового механізму їх реалізації, з огляду на їх незавершеність.

За таких обставин положення законопроекту потребують узгодження із принципом системності законодавства в частині недопущення суперечностей між нормативно-правовими актами, що мають однакову юридичну силу, та відповідно – із принципом правової визначеності, що полягає, як зазначив Європейський суд з прав людини, в тому, що право має бути належним чином доступним та

передбачуваним за своєю дією та сформульованим з належною чіткістю, що дає можливість особам регулювати свою поведінку.

У Рішенні Конституційного Суду України від 20 грудня 2017 року № 2-р/2017 зазначено про те, що принцип юридичної визначеності вимагає чіткості, зрозумілості й однозначності правових норм, зокрема їх передбачуваності (прогнозованості) та стабільності.

**Голова правління
Пенсійного фонду України**

Євгеній КАПІНУС